

ně a nedá se do nich uzavřít, tak jako nelze zachytit podobu Boha. Tradice malířství ikon je sice přesvědčena, že svou tvář Krista vystihla portrét historického Ježíše; vychází totiž z Turínského plátna, které bylo nějakou dobu uloženo v Edesse: onu podobu otištěnou do pohřebního rubáše se snažili zachytit malíři ikon. Ukazuje nám však Turínské plátno autentickou Ježíšovu tvář? A i kdyby opravdu byla skutečná, mohu na něm rozeznat jeho skutečné rysy? Starý zákon prohlašuje, že si nemáme vytvářet žádné zpodobení Boha. V obrazoboreckých sporech sedmého století zvítězili teologové, kteří zastávali názor, že se nám stal Bůh v Kristu viditelným a tento obraz také smíme malovat. I zde však platí: je třeba hledět skrze malbu a vnímat obraz za obrazy. Ježíše nedokáže dokonale zachytit žádné umělecké dílo. Obrazy k němu pouze poukazují, on sám se však skrývá za nimi.

V rámci duchovního doprovázení se opakovaně setkávám s lidmi, kteří touží po osobním vztahu k Pánu. Stežují si, že vztah k němu doposud zanedbávali nebo že se jim nějak vytratil. Rádi by v něm našli přítele a spolu s ním šli životem. Avšak i v tomto obrazu přítele se ukrývá nebezpečí, že se pokusíme Krista ovládnout, přizpůsobit si jeho obraz podle svého přání, nikoli podle svědectví dějin. Vzkříšený Ježíš kráčí s námi, ovšem podobným způsobem, jakým provázel emauzské učedníky. Jakmile nám zasvitne, hned se nám ztratí z očí a my tu stojíme opět sami. Nemáme žádnou jistotu, že ten, kdo nás doprovází a uvádí do tajemství života a lásky, je právě on – nebo zda jsme si pouze naskicovali jeho obraz odpovídající našim přáním. V našem vztahu k Ježíši Kristu nám nezbude než se smířit s napětím mezi zkušeností a nezakoušením, mezi obrazem a bezobrazností, mezi zábleskem a neviditelností. Nedokážeme ho zadržet; přesto se však můžeme spolehnout, že tentýž Ježíš, který žil před dvěma tisíci lety, který vstal z mrtvých a usedl po Boží pravici, nás provází i dnes, že je s námi a v nás. Někdy prožíváme jistotu: právě teď je tu. Teď se mě dotklo jeho slovo. Teď vnímám jeho přítomnost. Teď mi zazářila jeho tvář. Ale hned v následujícím okamžiku se opět vzdálil z našeho dosahu – již ho nevidíme a přestáváme cítit jeho přítomnost. Vrací se nám pocit, že musíme jít svou cestou dále sami.

Vzdaluje se, když se ho pokoušíme zadržet. Můžeme se pohybovat pouze ve víře, nikoli v patření; v naději, nikoli v jistotě.

Pokusme se všechno, s čím se setkáváme, přinést Ježíšovi a podívat se na to spolu s ním. Nebudeme mít samozřejmě žádnou jistotu, že si vytváříme jeho skutečný obraz, ale můžeme si být jisti, že si uvědomujeme sami sebe. To je pro vztah s Kristem důležité. Pokud je ve vztahu v pořádku jeden pól, nezůstane ani ten druhý jen tak ve vzduchu. Pokud vnímáme sami sebe, smíme důvěřovat v to, že jednou budeme vnímat i Ježíše.

Anselm Grün – 50krát Ježíš

Uvedené knihy je možné zakoupit na adrese www.ikarmel.cz

Prameny, odkazy

Francis J. Moloney – Evangelium podle Jana – Sacra pagina; Průvodce životem – Jan (Luxpress); Petr Karas – Boží slovo na každý den; Misál na každý den liturgického roku; Angelo Scarano – www.pastorace.cz

Vydává Pastorační středisko brněnské diecéze ve spolupráci s Karmelitánským nakladatelstvím jako součást diecézního biblického programu Vezmi a čti. Ke stažení na www.vezmiacti.cz.

biblický program brněnské diecéze 2010 - 2013

www.vezmiacti.cz

6. neděle velikonoční – cyklus A

25. května 2014

Ježíš řekl svým učedníkům: ¹⁵„Jestliže mě milujete, budete zachovávat má přikázání. ¹⁶A já budu prosit Otce, a dá vám jiného Pomocníka, aby s vámi zůstal navždy: ¹⁷Ducha pravdy. Svět ho nemůže přijmout, protože ho nevidí a nezná. Vy ho znáte, neboť přebývá u vás a bude ve vás. ¹⁸Nenechám vás sirotky. Zase k vám přijdu. ¹⁹Ještě krátký čas, a svět mě už neuvidí, ale vy mě zas uvidíte, protože já jsem živ a také vy budete živi. ²⁰V onen den poznáte, že já jsem ve svém Otci a vy ve mně jako já ve vás. ²¹Kdo má moje přikázání a je zachovává, ten mě miluje, a kdo mě miluje, toho bude milovat můj Otec, a také já ho budu milovat a dám se mu poznat.“

Jan 14,15-21

Úvod k meditaci

Pán nám dává příslib Ducha pravdy. Ten už přebývá v nás. Přesto máme stále znovu prosit o to, aby nás stále obdarovával. Dávám Duchu Svatému prostor, aby mohl v nás rozvíjet to, co má smysl a je to spojené s naším životním povoláním?

Výklad biblického textu

Kontext: Opět – jako minulý týden – čteme z velké Ježíšovy řeči na rozloučenou. V pozadí dnešního evangelia je starozákonní smlouva mezi lidem a Hospodinem. V této smlouvě bylo těsné spojení *lásky k Hospodinu a přilnutí k jeho přikázáním* (Dt 5,10; 10,12.13). Evangelium však tuto lásku – pevný osobní vztah – zaměřuje k Ježíšovi, aniž by se oslabil vztah k Bohu Otci. Ježíš je zde prostředníkem nové smlouvy, proto učedníci mají zachovávat jeho přikázání, tj. jeho slova – jak právě čteme v tomto úryvku evangelia. Obsahem těchto slov je zjevení Ježíšovy osoby a jeho poslání. V úryvku jsou vyjádřeny i všechny božské osoby: Otec, Ježíš a Duch pravdy.

16 A já budu prosit Otce, a dá vám jiného Pomocníka, aby s vámi zůstal navždy: Kristus odchází, ale nenechává učedníky samotné: slibuje jim Ducha, který je zde nazýván *Paraklét* – tento výraz původně označuje zastávce neboli soudního obhájce (zde v překladu Pomocník; překlad *Utěšitel* není zcela přesný a je plodem pozdější tradice). Duch bude poslán proto, aby byl *navždy* s učedníky. Ve své funkci *být spolu s učedníky* se bude podobat samotnému Ježíši.

17 Ducha pravdy. Svět ho nemůže přijmout, protože ho nevidí a nezná. Vy ho znáte, neboť přebývá u vás a bude ve vás: Tento *Paraklét* je také Duchem pravdy.

**Týden
s Božím
slovem**

1. čtení:
Sk 8,5-8.14-17

2. čtení:
1 Pt 3,15-18

Evangelium:

Jan 14,15-21

Srovnání:

Jan 15,10;

1Jan 5,3;

2Jan 6;

Jan 14,26;

15,26; 16,7;

Jan 15,26;

16,13; 1,10;

Jan 14,3.28;

Jan 16,16; 6,57;

Jan 10,38; 14,10;

17,21-23;

Jan 14,15; 16,27

Toto označení odkazuje na vyznání *Já jsem cesta, pravda a život*: on je tedy Duch Ježíše-Pravdy, Duch odhalující Pravdu, tj. samotného Ježíše (Jan 14,6) přítomného v srdci věřícího (v. 20). Duch nebude pouze *spolu s učedníky*, ale dokonce *v nich*. Už ve SZ se přislíbila přítomnost Hospodinova Ducha v srdci věřícího (viz Ez 37,5).

18 Nenechám vás sirotky. Zase k vám přijdu: Kdy nastane tento Ježíšův příchod? Většina biblických badatelů má za to, že se v tomto případě jedná o vzkříšení, zatímco jiní význam rozšiřují a připomínají různé formy životodárné přítomnosti vzkříšeného Ježíše mezi věřícími. Ohledně odloučení a následného setkání prožíváme něco podobného i v mezilidských vztazích: časné odloučení (od dospívajících dětí, od přítele) nemusí být tragédií, ale šancí, jak se připravit na nové setkání. Právě odloučení nás může disponovat *nově vidět* a přijmout toho člověka, na kterého jsme si už zvykli. Nepřítomnost milovaného člověka je šancí, jak prohloubit náš vztah k němu: naši touhu po jeho blízkosti, po jeho slovech. A totéž platí i vůči Kristu.

21 Kdo má moje přikázání a je zachováva, ten mě miluje, a kdo mě miluje, toho bude milovat můj Otec: Celý text má svoje eschatologické rysy – připomíná časnost tohoto světa a našeho života. Někdy si lidé přejí znát budoucnost, aby se mohli dobře připravit a aby mohli dělat správné kroky. Bůh nám neříká vše ohledně naší budoucnosti, ale říká nám nakonec vše, co potřebujeme: budeme-li žít podle jeho slova (přikázání), nikdy nás neopustí a budeme tak patřit ke království Božímu. Bůh se tedy stará o naši budoucnost, Ježíš zve k této víře a k odložení obav a strachu.

K tématu

Nebe – pouhý sen?

My křesťané často žijeme, jako by vše bylo minulostí. Jsme lidmi víry a lásky, ale chybí nám naděje. Nehledíme do budoucna, ale díváme se skoro výlučně zpět.

Copak by ještě mohlo přijít něco nového? Čas plyne jako písek v přesýpacích hodinách a nic víc!

První křesťané byli úplně jiní – dívali se vpřed. Stejně tak se ve středověku lidé rádi dívali vzhůru a daleko dopředu. Neexistuje katedrála, která by neměla vstupní portál s reliéfem Posledního soudu: Kristus zde sedí na trůnu připraven soudit a oddělovat ovce od kozlů. Všichni malíři počínaje Van Eyckem s jeho Mystickým beránkem malovali nebe; Hieronymus Bosch a Michelangelo zobrazili strach z pekla. Středověký člověk se domníval, že všechno důležité ho teprve čeká: Bůh měl přijít osušit slzy chudých, uzdravit nemocné a učinit každého šťastným. Lidé v sobě měli hlubokou touhu po nebi. Od renesance je to jinak – lidé se ptají: Neměli bychom spíše hledat nebe na zemi? Můžeme od Boha očekávat nebe jako dárek, zadarmo? Neměli bychom je spíše budovat zde, vlastníma rukama? Všechno ostatní může být pouhý sen. Marx a Engels o tom vůbec nepochybovali: nebesa podle nich byla pouhým snem, pohádkou, výplodem lidské představivosti.

Tato touha vzít starost o svůj život do vlastních rukou přinesla mnoho dobrých plodů. Důležitou část pozemského štěstí jsme získali díky vědě, technice a aktivnímu nasazení mnoha lidí. Ale touha po nebi jako by byla téměř zcela zadušena horečnatou prací a pozemskými nadějemi. Ne Bůh, my jsme skutečnými tvůrci svého štěstí. To sice

Další texty v týdnu

Po: Sk 16,11-15; Jan 15,26-16,4a

Út: Sof 3,14-18; Lk 1,39-56

St: Sk 17,15.22-18,1; Jan 16, 12-15

Čt: Sk 1,1-11; Ef 1,17-23; Mt 28,16-20

Pá: Sk 18,9-18; Jan 16,20-23a

So: Sk 18,23-28; Jan 16,23b-28

posílilo náš smysl pro zodpovědnost, ale také jsme začali být neklidní a úzkostní: odnynějška je všechno v našich rukou. Už žádné snění!

Kde jsou lidé, tam je i naděje

Člověk se s nadějí již rodí. Pouze člověk si uvědomuje budoucnost a vnímá čas, a proto pouze člověk může doufat. Doufat totiž znamená vědět, že náš život ještě není u konce. Nejsme ještě hotoví, ještě jsme se nestali tím, čím můžeme být. To proto je v nás tak intenzivní touha po radosti, štěstí, naplnění – které se uskuteční „potom“.

Existuje mnoho druhů malých, částečných nadějí, ať už se týkají peněz, prestiže, úspěchu, zdraví nebo přátelství, ale za každou z nich stojí fundamentální, základní naděje. Právě tak se za každou malou úzkostí skrývá úzkost radikální: zůstat bez lásky a zemřít. Ona základní naděje překonává všechny naděje částečné.

Naděje touží po lásce a po životě, což můžeme symbolicky nazvat „nebem“, „rájem“. Usilují o něj všichni lidé: všichni se chtějí přiblížit ráji a znovu k němu nalézt cestu.

Gotfried Danneels – Přijď království tvé

Ježíšův pokoj je Osoba, je to Duch svatý!

Ještě v den svého zmrtvýchvstání Ježíš přichází do večeradla a jeho pozdrav zní: „Pokoj vám. Přijměte Ducha svatého“. To je Ježíšův pokoj – je to Osoba a velký dar. A když je v našem srdci Duch svatý, nikdo nám pokoj nemůže vzít. Nikdo! To je pokoj konečný! V čem spočívá náš úkol? Uchovávat tento pokoj. Chránit ho! Tento pokoj je obrovský, není to můj pokoj, ale pokoj jiné Osoby, která mi ho dává. Osoby, která je v nitru mého srdce a celý život mne doprovází. Tento pokoj mi dal Pán.

Tento pokoj dostáváme křtem a biřmováním, ale zejména jej dostáváme tak, jako když dítě dostává dárek, bezpodmínečně a v otevřenosti srdce. Ducha svatého si máme hlídat, aniž bychom ho uvěznili v kleci, a máme tento „velký Boží dar“ prosit o pomoc. Jestliže máte tento pokoj Ducha, máte-li Ducha ve svém nitru a jste si toho vědomi, ať se vaše srdce nechvěje a neděsí. Jste v bezpečí! Pavel říká, že musíme projít mnohým souzením, abychom vstoupili do Božího království. Každý z nás má tolik trápení, většího či menšího... „Ať se však vaše srdce nechvěje a neděsí“ – v tom spočívá Ježíšův pokoj. Přítomnost Ducha působí, že naše srdce přebývá v pokoji. Není umrtvené, nýbrž je v pokoji. Je si všeho vědomé, ale zůstává v pokoji – onom pokoji, který nám dává pouze Boží přítomnost.

Papež František 20. 5. 2014 (dle www.radiovaticana.cz)

Ježíš vzdalující se

Mnozí tvrdí, že je Bůh příliš abstraktní: prý jim pak pomáhá představit si Ježíše, protože skrze něho nabývá Bůh konkrétnější podoby.

Kdo je tento Ježíš? Albert Schweitzer prohlásil, že historické bádání o jeho osobě vyneslo na světlo mnoho nového, že však ztroskotalo ve svém nároku vykreslit o něm jasný obraz. Ježíš nám za lidskými výklady opakovaně mizí. Neexistuje skutečný souhlas mezi slovy pocházejícími přímo od něho (*ipsissima verba*) a mezi výkladem, který jim dalo společenství církve.

Ale právě proto, že mi Ježíš neustále mizí, udržuje mě při životě. Také obrazy, které jsem popsal v této knížce, nemohou mně ani vám poskytnout jeho jednoznačnou podobu – může nám v nich pouze zasvítout. I z nich se však bude vytrácet: je mimo